

också funnit en modell som kan fånga upp och ge större finansiell tyngd åt det ideella arbete som många gånger bedrivs utan att ”synas” och utan att kunna mätas. Inom Leader räknas de ideella arbetstimmarna som en insats likvärdig de finansiella resurser som andra sektorer bidrar med.

SAMARBETE SOM VARAR

De nätverk som skapas i och med LAG-gruppernas arbete kommer på många håll att finnas kvar även när nuvarande programperiod är slut. Detta som en samarbetsform för ökad utveckling och beslutsfattande i nya former på lokal nivå.

Sommaren 2003 genomfördes en stor pilgrimsvandring från södra till norra Hälsingland, både till fots och till häst. Leader+ Intryck Hälsingland var medarrangör. Foto: Lena Bergils

I Sverige finns 12 Leaderområden från Hälsingland i norr till Blekinge i söder. Läs mer om dem och allmänt om Leader:

www.glesbygdsverket.se
www.leaderplus.se
www.sjv.se

Glesbygdsverket är förvaltningsmyndighet för Leader+. Jordbruksverket är utbetalande myndighet.

GLES
BYGDS
VERKET

LEADER+

VAD ÄR SPECIELLT MED LEADER?

Ett av EU:s gemenskapsinitiativ är Leader+*, som syftar till att främja landsbygdsutveckling. Leader skiljer sig från andra program för landsbygdsutveckling genom den speciella arbetsmetod som har utvecklats inom programmet.

Leader-metodens fördelar jämfört med andra arbetssätt är bl.a. att:

- Den är en metod att öka den lokala demokratin och fördela beslutsansvar på ett nytt sätt.
- Den mobiliserar lokala resurser och lokal kompetens.
- Den initierar samarbete mellan sektorer av samhället som annars sällan samarbetar.
- Den frigör finansiella resurser som annars inte skulle ha varit tillgängliga för samhällsutveckling.

Med gemensamma krafter byggs bryggor i ett projekt inom Leader+ Nedre Dalälven. Projektet syftar till att utveckla och underlätta för båttrafiken i området mellan Avesta, Grådö och Dala-Husby. Foto: Krister Larsson

* Leader – Liaisons Entre Actions de Développement de l’Economie Rurale
Länkar mellan åtgärder som syftar till att utveckla landsbygdens ekonomi

LEADER-METODEN BESTÅR AV FEM DELAR:

- *Arbetsättet.* I de s. k. trepartnerskapen arbetar privat, offentlig och ideell sektor tillsammans för att utveckla ett område. Området är geografiskt avgränsat, med den fördelen att det inte behöver följa traditionella administrativa gränser. De tre parterna bildar en lokal aktionsgrupp, LAG, som beslutar om fördelning av pengar till enskilda projekt. Att finansierarna genom s.k. pottfinansiering överlåter beslutanderätten till LAG-gruppen (givetvis med ett regelverk som stöd) ger förutsättningar för att samarbetet ska utvecklas över sektors- och geografiska gränser.
- *Underifrånperspektiv.* Arbetet ska ha en lokal förankring. Det bygger på lokala initiativ och att trepartnerskapet gemensamt tar ansvar för den lokala utvecklingen, i enlighet med den lokala utvecklingsplan man har tagit fram. De tre sektorerna har samma tyngd vid beslutsfattandet.
- *Nytänkande.* Projekten ska vara nyskapande, antingen genom att bygga på hittills oprövade koncept eller genom att vara nya för området. De kan också förena nya och gamla idéer till något annorlunda.
- *Överförbarhet.* Erfarenheterna från Leader+ ska kunna föras över och användas i andra landsbygdsområden.
- *Nätverkande.* ”Svenska nätverket för Leader+” länkar samman LAG-grupperna med varann. Det uppmuntrar också nätverkande bland företagare, organisationer och andra intressenter inom det egna Leader-området och utåt. Nätverket underlättar också kontakter med Leader-områden i övriga Europa. Läs mer på www.leaderplus.se.

Arbetsättet med trepartnerskap skapar en kreativ och dynamisk miljö, anser LAG-grupperna. Här från ett av LAG-gruppens möten i Sommenbygd. Foto: Roger Silfver

POSITIVT OCH NEGATIVT
De undersökningar som hittills har gjorts bland LAG-grupperna visar att de genomgående är mycket positiva till samarbetet inom trepartnerskapen. Arbetsättet bidrar till en kreativ och dynamisk miljö. Kunskapen och kompetensen är stor inom grupperna och den erfarenhet som här samlas från olika sektorer blir sammantaget större än vad de enskilda delarna hade varit.

Till det negativa hör att arbetsättet kan vara tidskrävande. Några av grupperna har också haft svårigheter att tillsätta och/eller behålla medlemmar från näringslivet, eftersom dessa kan ha svårt att avsätta den tid som behövs.

LEADER SOM MODELL

De erfarenheter som gjorts inom Leader har vissa paralleller med arbetet med de regionala tillväxtavtalen och -programmen. I det arbetet har det ibland sagts att den statliga/offentliga dominansen är för stark. Leaders arbets- och beslutandeformer kan därför vara en modell för partnerskap som fungerar på lika villkor mellan ideell, privat och offentlig sektor. Här har man

Inom Leader byggs en modell för hur fungerande partnerskapsarbete kan se ut. Här Sommenbygds LAG-grupp på studiebesök hos ett av sina projekt. Foto: Roger Silfver